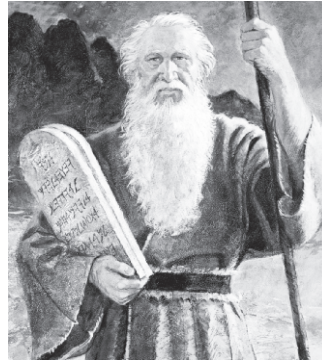

DE REGEL VAN DE OFS VERVOLG

Het voorgaande artikel (Doortocht nr. 2 van maart/april) eindigde ik met de opmerking, dat in dit vervolg zou worden ingegaan op de wijzigingen die onder de verschillende pausen hebben plaatsgevonden. Bij het zoeken naar welke teksten dan zijn herschreven en naar het hoe en waarom ze herschreven moesten worden, kom je soms op onverwachte paden. Zo kreeg ik een artikel van William Wicks onder ogen over alle regelwijzigingen die er sinds de eerste Regel van Franciscus hebben plaatsgevonden. Hoewel we dit jaar vieren dat onze Regel 40 jaar bestaat, wil ik u ook de geschiedenis van alle wijzigingen niet onthouden.

Laat ik beginnen met een kleine correctie. In de vorige Doortocht schreef ik dat er slechts twee pausen zijn geweest, paus Leo XIII (1883) en paus Paulus VI (1978), die onze Regel hebben aangepast. Maar al 66 jaar na de goedkeuring van de Regel blijkt de eerste franciscaanse paus, namelijk Nicholas IV, als eerste, enige punten in de Regel veranderd te hebben, zoals de kleur van het habijt die hierin nu definitief werd vastgesteld. En hij legde in de Regel meer nadruk op het religieuze karakter van de Derde Orde.

Daarna bleef onze Regel meer dan 590 jaar van kracht totdat paus Leo XIII in 1883 onze Derde Orde Regel herschreef. Dat was hard nodig, want door de politieke situatie in de 18^e eeuw was er in veel landen een lange periode ontstaan van onderdrukking van religieuze ordes en dus ook van de Derde Orde. Maar ook de veranderde religieuze situatie, door de opkomst van het protestantisme, had een grote terugloop in de Derde Orde tot gevolg gehad.

Na de periode van onderdrukking ondernamen de broeders veel activiteiten om de Derde Orde weer op de been te brengen. Twee factoren

Correctie:
bij het vorige artikel zijn de namen van de afgebeelde pausen verwisseld.

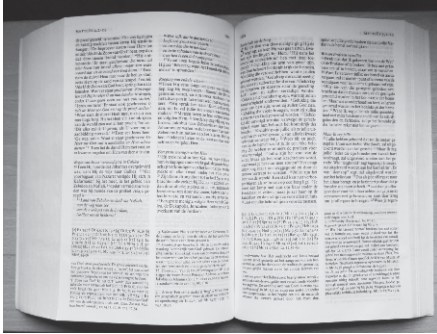
speelden een beslissende rol in de hernieuwde interesse in de Derde Orde: aan de ene kant was er natuurlijk de wens en de inzet van de religieuzen om een bijdrage te leveren aan de wederopbouw van de christelijke samenleving, en aan de andere kant was er de sterke aanmoediging van paus Pius IX (1846 - 1878), die de eerste was van een opeenvolging van zeven pausen die seculiere franciscanen waren. Onze broeder paus Pius IX zei: "Bevorder en promoot de Derde Orde, je kunt je niet voorstellen hoeveel goeds daaruit zal voortkomen". Ook zijn opvolger paus Leo XIII was een overtuigde, enthousiaste voorstander en zag de noodzakelijke rol van de Derde Orde voor de samenleving. Daarom herschreef deze paus de Regel in 1883, in een poging om de franciscaanse lekenbeweging weer tot bloei te laten komen. Om die poging te ondersteunen maakte hij de nieuwe Regel minder streng, om hem zo meer toegankelijk en aantrekkelijker te maken voor meer katholieken. Na het herschrijven van de Regel benutte de paus alle mogelijkheden om, in zijn resterende jaren, het hele katholieke episcopaat te betrekken bij de verspreiding van de franciscaanse seculiere Derde Orde, hetzij door encyclieken, hetzij door vermaningen en aanmoediging. En binnen een

korte tijd waren er over de hele wereld enkele miljoenen leden.

Geïnspireerd door de geest van het Tweede Vaticaans Concilie werd kort daarna begonnen aan de formulering van een nieuwe Regel voor de Derde Orde. Alle nationale broederschapen kregen de uitnodiging om deel te nemen door suggesties te doen. Een internationale Obediential Council beoordeelde de inbreng van de bijdragende nationale broederschapen. Een eerste ontwerp van de nieuwe regel werd in 1968 voltooid en voor kritiek naar de nationale broederschappen gestuurd. De kritiek op dit eerste ontwerp was niet mals. Ik noem hier enkele punten van kritiek uit het artikel van William Wicks:

- Het concept van Vaticanum II is afwezig;
- De oecumenische geest ontbreekt;
- Er wordt niet genoeg nadruk gelegd op de Derde Orde als in wezen een lekenorde;
- Er wordt niets vermeld over de boodschap van de Derde Orde en de missie naar de wereld;
- De geest van Franciscus komt niet tot uiting in de leefregel.

De Regelcommissie hield rekening met deze zeer kritische en onthullende kritieken. Tijdens het twaalfja-

van het evangelie naar het leven ...

rige proces van het formuleren van een nieuwe Regel voor de Derde Orde zijn er veel afwegingen gemaakt en wijzigingen aangebracht. De Regelcommissie kwam opnieuw samen in januari 1969. Tijdens die bijeenkomst erkenden zij dat er geen Derde Orde-leden aanwezig waren. Om deze omissie te corrigeren werden de Derde Orde leiders, zowel mannen als vrouwen, uitgenodigd om deel te nemen aan het Assisi-congres dat in oktober van dat jaar werd gehouden. Leken toestaan deel te nemen aan het schrijven van hun Regel was ongekend, en deze integratie van leken zou een wereld van verschil maken! Een van deze – voor de leek dierbare – elementen, was dat de Regel een spiritualiteit met een seculier karakter zou moeten hebben. Opgemerkt moet worden dat tijdens het ontwikkelen van een nieuwe Regel experimentele regels waren toegestaan.

De nieuwe Regel van 1978 riep ons op om van het evangelie naar het leven en van het leven naar het evangelie te gaan. Paragrafen over vrede en rechtvaardigheid, ecologie, werk en gezin zijn als essentiële paragrafen in deze Regel opgenomen. De Regel daagt de seculiere franciscanen uit om in contact te komen met de wereld waarin zij leven.

Na zeven of acht redacties werd de nieuwe Regel door Paus Paulus VI uitgevaardigd in juni 1978, twaalf jaar nadat het regelproject was ingehuldigd.

Sinds de wet die God ons via Mozes heeft gegeven zijn wij mensen een lange weg van regels gegaan. Maar het zal Franciscus vreugde geven om te zien dat in onze huidige Regel de woorden en het leven van Jezus de leidraad vormen om, met Hem in gedachte, van het evangelie naar het leven en van het leven naar het evangelie te gaan. Nu 2018 vieren we het 40-jarig jubileum van de huidige OFS Regel, waarachtig een feestje waard.

Leo Koot ofs

Geraadpleegde literatuur:

A Brief History of the Secular Franciscan Order, and its Rules. By William Wicks, SFO